

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 68:**Forslag til folketingsbeslutning om dansk deltagelse i en opfølgingsstyrke i Bosnien-Hercegovina.**

Af udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen).
(Fremsat 27/11 96).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling**Ingrid Rasmussen (S):**

Allerførst vil jeg benytte lejligheden til at udtale Socialdemokratiets store anerkendelse af den indsats, som det udsendte danske mandskab har gjort i det forgangne år i det tidligere Jugoslavien. Det gælder mandskab i IFOR-styrken, politifolk, humanitære og civile nødhjælpsarbejdere og andre, der har været involveret i projektet. Det gælder også de mange herhjemme, som vi ofte glemmer, der på hver deres facon bidrager til, at vi trods alt har nået det niveau, vi befinder os på nu.

Med de store menneskelige, politiske og økonomiske investeringer, der har været lagt til grund for fredsprocessen, så den ikke skulle køre helt af sporet, er det tilfredsstillende, at der i verdenssamfundet er vilje til opfølgning på IFOR.

Implementeringsstyrken har i løbet af FN-mandatets periode de sidste 12 måneder vist den robusthed og troværdighed, som parterne ønskede. Der har bestemt været opgaver, som man kunne ønske sig løst, men det har ikke været muligt.

Vi må konstatere, at forudsætningerne for IFOR-styrken i store træk og i det omfang, det har været muligt, har levet op til forventningerne og håbene, man havde.

Ingen, heller ikke i Danmark, forventede vel, at de 12 måneder, der var forudset i Daytonafta-

len, i sig selv var nok til at løse hele den svære opgave.

Da Forsvarsudvalget var på besøg i Bosnien her tidligere på året, fik vi en klar og kontant indsigt i, hvor vanskelige forholdene har været og stadig er for alle parter.

Daytonaftalen blev på mange måder skelsættende. I denne sammenhæng er det vigtigt at pege på deltagelse af og samarbejde mellem NATO-lande og ikke-NATO-lande. Det har vist sig at være et konstruktivt skridt, som forsigtigt peger fremad mod en ny forståelse for stabilitet og sikkerhed.

Samarbejdet i den nordisk-polske brigade har været frugtbar og lover godt fremover.

Ruslands og andre PFP-landes indsats er særdeles værdifuld i en forhåbentlig tættere og tættere forståelse for udviklingen frem imod stabilitet og varig fred i vor tid.

Alle kræfter bør altså nu sættes ind i den næste 2-årige stabiliseringsperiode.

Danmark vil med formandskabet i OSCE i 1997 få en central placering. OSCE får store opgaver i det tidligere Jugoslavien.

Disse opgaver skal lykkes, så OSCE's fremtidige rolle i den europæiske udvikling bliver styrket.

Der er brug for en stor civil indsats, og der er brug for en stor humanitær indsats. Her skal SFOR sættes ind, bl.a. for at de planlagte valg kan gennemføres.

Det er vigtigt med parternes indforståelse for at kunne løse disse demokratiske, men vanskelige situationer. Der skal støttes op om humanitære demokratiske kræfter, så vi kommer i en situation, hvor valghandlinger og konsekvenserne af disse ikke hindres eller besværliggøres ved gennemførelsen. Der er stadig en alt for langsommelig accept af parternes frie bevægelighed i området, som besværliggør arbejdet.

Når stabilitetsstyrken om kort tid bliver bekræftet med mandat i FN's Sikkerhedsråd, deltager Danmark med udsendelsen af 750 mand og materiel. Styrkebidraget er lidt mindre end i den nuværende IFOR-styrke, men efter vor opfattelse er den samlede SFOR-indsats stærk nok til videreførelse af fredsprocessen i Bosnien-Hercegovina. SFOR-styrken vil skulle overvåge parternes militære styrker og sikre, at de opfylder fredsaftalens forpligtelser.

Hovedårsagen til tilstedeværelsen af udenlandske både militære og civile styrker i Bosnien er at give beskyttelse og sikkerhed for befolkningerne. Med tilstedeværelsen giver vi nu

mulighed for at få etableret et minimum af demokratiske institutioner, som er nødvendige for at organisere fred og stabilitet i området. Kun dermed vil det være muligt at genopbygge troen på en fremtid for Bosnien-Hercegovina.

Det skulle ikke være nødvendigt at sige, at Socialdemokratiet støtter forslaget.

Svend Aage Jensby (V):

Det er på nær nogle få dage 1 år siden, at Venstre gav sin tilslutning til, at danske militære styrker i en periode på op til 1 år kunne stilles til rådighed for en multinational fredsstyrke, som kunne udsendes til at sikre gennemførelsen af fredsftalen i Bosnien. Siden da har den danske del af IFOR-styrken ligesom de talrige andre danske, der er i forskellige funktioner og organisationer i denne borgerkrigshærgede del af Europa, ydet en fortræffelig indsats, som fru Ingrid Rasmussen sagde. Jeg er enig i, at det er en indsats, som fortjener anerkendelse, men det har været en indsats, som også har krævet ofre, og det er der grund til at have respekt for i dag.

Takket være IFOR-styrkens tilstedeværelse har fredsindsatsen været vellykket i den forstand, at der ikke har været egentlige kamp-handlinger dernede, men alligevel er de forskellige momenter i fredsftalen desværre langtfra ført ud i livet. Jeg tænker på, at ca. 2 mio. flygtninge endnu ikke har kunnet vende hjem, at krigsforbrydere kun i et utrolig minimalt omfang er stillet til ansvar ved krigsforbryderdomstolen for de uhyrlige handlinger, de har begået, og jeg tænker på, at der mangler valg, og at disse valg først kan gennemføres til foråret eller i sommeren 1997.

Jeg mener, at disse valg vil kunne være lakmusprøven på demokratiet og fremtiden for Bosnien, som det nu er delt op i henhold til fredsftalen. Disse valg må ikke svigte, og der er al mulig grund til at frygte, at krigen vil bryde ud igen, hvis den militære indsats i området forsvinder, inden der er skabt tillid befolkningsgrupperne imellem.

På den baggrund kan det sikkert heller ikke undre, at Venstre støtter forslaget om dansk deltagelse i en opfølgingsstyrke. Jeg forstår af bemærkningerne på side 2, at vi taler om en samlet styrke dernede på ca. 36.000 mand, der efterhånden kan nedtrappes. Det er vi indforstået med under forudsætning af, at nedtrapningen ikke sker så hurtigt, at det går ud over det tilbageværende personels sikkerhed.

Jeg konstaterer også, at styrken vil have samme entydige kommandoforhold og kontrolforhold, som IFOR havde, samme beføjelser, er veludrustet og robust, at det er NATO's øverstkommanderende i Europa, der har kommandoen, og at det er de samme rules of engagement, som gælder for denne styrke såvel som for IFOR.

I bemærkningerne på side 3 er opgaverne for opfølgingsstyrken meget detaljeret beskrevet. Jeg er enig i, at det må være disse væsentlige opgaver, styrken skal søge at løse. Det danske bidrag, hedder det i bemærkningen på side 3, kan forudses underkastet en vis fleksibilitet, da det i forløbet kan vise sig påkrævet at tilpasse styrken for at kunne løse opgaven optimalt.

Det har Venstre heller ingen bemærkninger til. Vi finder ikke, det er overordentlig praktisk, men her forudsætter jeg også, at en ændring ikke fører med sig, at personellets sikkerhed kommer i fare, og vi har også hæftet os ved, at der fortsat er sikret vore styrker artilleristøtte fra amerikanske enheder og flystøtte i øvrigt fra NATO. Så de omstændigheder, vi lægger vægt på, synes ifølge forslaget at være opfyldt.

Jeg vil til slut sige, at jeg meget værdsætter det internationale pres, jeg ser, at bl.a. udenrigsministeren har været med til at udøve på det seneste møde i London på parterne dernede i Bosnien og Serbien. Vi kan få en utrolig vanskelig opgave, hvis vi alene med militære styrker, OSCE og andre gode organisationer skal løse denne krig. Det skal parterne selv, og jeg værdsætter det kraftige internationale pres, der er på dem dernede.

Hermed kan jeg tilslutte mig forslaget.

Niels Ahlmann-Ohlsen (KF):

I 1991 brød helvede løs på Balkan. Der havde længe ulmet en konflikt i Jugoslavien mellem serbere, kroater og muslimer, en konflikt, som ikke kun var etnisk betinget, men også drejede sig om magt og indflydelse.

De fleste havde frygtet, at der ville opstå problemer, når undertrykkelsen fra generationers totalitære kommunisme forsvandt. De rædsler, som fulgte i kølvandet på konflikten, havde ingen dog selv i deres mørkeste stund haft fantasi til at forestille sig.

Siden konfliktens start har hele verden været tilskuere til de værste forbrydelser mod menneskeheden siden Anden Verdenskrig. Der er foretaget grusomme etniske udrensninger, kvinder er blevet voldtaget, børn er myrdet, og i

titusindvis af mænd er blevet henrettet eller slået ihjel i kampe mellem parterne.

Den tøvende holdning, der blev lagt for dagen i starten af konflikten, var helt uanstændig. Det var Det Konservative Folkepartis holdning dengang, og det er holdningen i dag, at der var en meget tøvende start på konfliktløsningen. Det må verdenssamfundet tage ved lære af, så vi undgår en lignende situation på et senere tidspunkt. Hvad der er sket i Bosnien-Hercegovina, må aldrig ske igen.

Forløbet siden konfliktens udbrud og frem til i dag er velkendt. Efter næsten 5 års borgerkrig i det tidligere Jugoslavien blev der underskrevet en fredsaf tale mellem krigens parter, en fredsaf tale, som betød tilstedeværelsen af internationale fredsbevarende styrker i området.

Vi står nu i den situation at skulle tage stilling til Danmarks fortsatte bidrag til engagementet i det tidligere Jugoslavien. Der skal oprettes en ny fredsbevarende styrke, som skal videreføre IFOR's arbejde. Den ny SFOR-styrke skal sikre den fortsatte implementering af fredsaf talem for Bosnien-Hercegovina og skal hjælpe til på den civile front med nogle meget væsentlige opgaver i et område, hvor der fortsat er ulmende konflikter lige under overfladen. Der finder stadig enkelte skudvekslinger sted, der sker stadig overgreb på civilbefolkningen, og der er stadig stigende problemer med de flytninge, som vender hjem til deres tidligere boliger.

Der har ikke på noget tidspunkt været tvivl om Det Konservative Folkepartis holdning til den internationale indsats på Balkan. Vi var først med ønsket om anerkendelse af Slovenien og Kroatien. Vi har varmt støttet den fredsbevarende indsats, og vi har bakket de danske soldater op. De har gjort en fremragende indsats.

Det vil vi fortsat gøre også med den indsatsstyrke, som Folketinget i dag skal tage stilling til. Verdenssamfundets fortsatte tilstedeværelse i Bosnien-Hercegovina er strengt påkrævet. Der ligger et stort stykke arbejde foran os, før forholdene i området er bare nogenlunde genoprettet. Ikke bare er der ulmende konflikter, vi ser også krigsforbrydere som Karadzic og Mladic gå frit omkring, en skændsel for verdenssamfundet og en hån mod de tusinder af liv, som bl.a. disse to personer har på deres samvittighed.

Med forlængelsen af den internationale tilstedeværelse i Bosnien-Hercegovina er det Det Konservative Folkepartis indstilling, at der skal gøres en større indsats for at få pågrebet krigs-

forbrydere og få dem stillet for krigsforbryderdomstolen. Landene bag den nye SFOR-styrke må i denne forbindelse medvirke til at uddanne og træne politistyrkerne i området, så de kan pågribe krigsforbryderne. Det er en helt nødvendig opgave, som skal udføres, før der igen kan opnås ægte fred og ægte fordragelighed i det, der engang var Jugoslavien.

Det Konservative Folkeparti støtter beslutningsforslaget, og vi vil medvirke til en hurtig og konstruktiv udvalgsbehandling. En hurtig ekspedition af dette beslutningsforslag vil være den bedste hilsen, Danmark kan sende til borgerne i Slovenien, Kroatien, Bosnien-Hercegovina og ikke mindst til de 250.000, der nu daglig modigt protesterer imod Milosevic' regime på gaderne i Beograd.

Gert Petersen (SF):

Socialistisk Folkeparti kan tilslutte sig forslaget om dansk deltagelse i en opfølgingsstyrke, SFOR, i Bosnien-Hercegovina, og den holdning ligger i forlængelse af vores støtte til dansk deltagelse i IFOR-styrken. Dengang kunne man spørge sig selv, om et enkelt år virkelig var nok. I dag må man erkende, at det var det ikke, og min personlige bekymring er nu, om det er klogt næsten at halvere IFOR-styrken. Men det er ikke noget, vi afgør her.

Derimod skal vi tage stilling til, om Danmark skal deltage, og det turde ikke være indlysende, at vi, så godt vi formår, skal være med til at slukke branden i naboens hus eller måske rettere hindre, at de mange gløder, der stadig findes, blusser op i et nyt bål.

Et særligt problem for SF for et år siden, og det kunne for så vidt også have været det i dag, var, at NATO skulle lede operationen. Vi fandt, at FN er bedst til den opgave. Men ellers ville USA som bekendt ikke være med, og det anså vi under de givne omstændigheder for nødvendigt, og operationen blev også bundet op på et mandat fra FN's Sikkerhedsråd.

Endelig blev IFOR en multilateral styrke med deltagelse af dobbelt så mange stater, som der er med i NATO, så i den henseende har IFOR mindet om en FN-styrke, men altså under NATO-ledelse og langt mere effektiv og robust. Derfor kunne og kan SF leve med konstruktionen som en nødløsning, men det skal ikke afholde os fra at arbejde for, at FN sættes i stand til at udføre operationer af denne art, når og hvis det igen måtte blive nødvendigt.

Man kan selvsagt diskutere, hvor fremgangsrig IFOR-operationen har været. Virkelig stabil fred har den ikke sikret, både fordi fristen var for kort, og også fordi man bygger på Daytonafalterne, som er præget af en række temmelig dybe selvmodsigelser. Men det sidste kunne næppe undgås, for det hele er baseret på, at alle tre stridende parter skulle være enige om Daytonafalterne og indforstået med IFOR-styrkens opgaver.

Når IFOR kritiseres, glemmer man ofte, at styrken ikke har til opgave at støtte den ene eller anden part, men først og fremmest at overvåge, at de militære sider i en på forhånd indgået fredsaftale respekteres, og at der skabes sikre omgivelser for den politisk-militære indsats, der også er skitseret i Daytonafalterne. Og i hvert fald den militære opgave blev løst.

I tre år hærgede borgerkrigen, og den førte ufattelige rædsler og massakrer med sig. Den omstændighed, at disse rædsler har været bragt til ophør gennem hele det sidste år, er efter min opfattelse et gode, der simpelt hen ikke kan overvurderes. Heroverfor står unægtelig, at en række af de politiske opgaver, parterne har forpligtet sig til, stadig ikke er løst, men med alt det nationalistiske og personlige had, der er opsamlet under borgerkrigen, og som altså desværre i dag er en af verdens realiteter, bliver det svært, og det vil tage tid, kræve smidighed og også en vis indføling.

Ethvert forsøg på at skyde sig igennem, på at kortslutte sig til en løsning vil blot udløse nye katastrofer, men smidighed bliver forvekslet med svaghed og eftergivenhed, hvis der ikke er en stærk faktor, der, som det har været tilfældet det sidste år, kan hindre, at det kommer til fredsbrud undervejs uanset fra hvilken side.

Derfor er det rigtigt at give det nye mandat.

Jørgen Estrup (RV):

Det radikale Venstre bakkede helt og fuldt op om den danske deltagelse i implementeringsstyrken, som startede sit arbejde for næsten et år siden. Vi bakker lige så fuldt og helt op om fortsættelsen af den styrke, der nu er forslag om.

Der kan være grund til, som også hr. Gert Petersen gjorde, at gøre status nu, hvor vi står over for en ny fase. Det er klart, at det militært har været en succes, at forholdene i Jugoslavien i dag er ganske anderledes end for et år siden, og at vi har fået en situation, hvor det er muligt at komme i gang med opbygningen af et civilt samfund, fordi våbnene tier.

Men vi har ikke fået fremskridtene i det tempo og i det omfang, som man kunne ønske vedrørende det civile samfund.

Det er sammenkædningen mellem den militære operation og den civile operation, som er det afgørende for at stabilisere samfundsmaskineriet, den demokratiske institution og hele livet i Bosnien-Hercegovina. Det er den opgave, som ligger for, og som er den egentlige og vanskelige opgave at løfte.

Det er klart, at lokalvalgene til foråret bliver en væsentlig del af det, der skal bringe samfundet i Bosnien-Hercegovina videre og i den forbindelse selvfølgelig genplaceringen af flygtninge og ikke mindst den fri bevægelighed, som skal genskabes i området. Hvis den opgave skal løftes, er det nødvendigt, at der er en fortsat militær tilstedeværelse, og også at denne militære tilstedeværelse er af betydeligt omfang.

De, der hidtil udelukkende har kigget på den fred, der nu militært set er kommet i Bosnien-Hercegovina, har nok en tilbøjelighed til at undervurdere den civile del af det, og det er den del af opgaven, som det nu bliver så vigtigt at få taget ordentligt hul på.

Alle informationer om, hvad der hidtil er sket inden for det danske kontingent, og den måde, det danske kontingent har løftet opgaven på, tyder på, at vi har gjort en ganske udmærket indsats, og jeg synes også, at det er rigtigt, at der i dag lyder en ros til den danske tilstedeværelse. Jeg synes også, at vi med en vis tilfredshed kan konstatere, at det ikke er os, der beder om at få en mindre byrde nu, hvor styrken nedskæres. Tværtimod kan man jo se, at det faktisk er det danske bidrag, der opretholdes uanset det lave niveau for styrken.

På den baggrund synes jeg, man skal konstatere, at styrken får en ny og ikke mindre vanskelig opgave i den kommende periode. Det er ikke nemt at lave konstruktionen mellem det militære og det civile. Det kan også betyde, at opgaven ændrer sig undervejs, og man kan ikke lade være med at bemærke, når man læser beslutningsforslaget, at tidshorizonten for det danske engagement ikke står ganske klart. Sådan må det vel være, men eftersom det er Folketingets ansvar, at vi udsender danske soldater til et fremmed land, så er det også vigtigt, synes jeg, at understrege, at vi har brug for den forståelse med regeringen om, at man i takt med opgavens udvikling melder tilbage, sådan at Folketinget har mulighed for at løfte det ansvar.

Jeg synes, det er en tung forpligtelse, vi har. Det er en forpligtelse, som vi fra radikal side med glæde giver vores tilslutning til, men det er et ansvar, og derfor må vi også sikre os, at vi er i stand til at løfte den byrde fremover.

Annette Just (FP):

Det er ca. et år siden, at vi traf den beslutning om at sende de første danske soldater til Bosnien under NATO-kommando. Det er langt mere end et år siden, at vi første gang havde debatten om, hvem vi skulle sende ned, og hvordan vi skulle sende nogle soldater ned at prøve at lave noget fredsskabende arbejde i Bosnien-Hercegovina. Og det var, som SF holder så meget af, netop under FN-kommando.

Jeg tør vel ikke sige, at jeg går alt for langt, når jeg siger, det var ikke nogen virkelig succes. Det var mildest talt en katastrofe, fordi der ikke var nogen, der kunne tage ansvaret, fordi der ikke var nogen, der havde den direkte kommando, og fordi de danske soldater sammen med alle de andre internationale soldater stod og ikke anede, hvad de måtte eller ikke måtte.

For et år siden kom de forskellige parter igen med Daytonaftalen, som sagde: Vi skal ikke blot have en fred, der kan bevares, og som bliver underskrevet, men vi skal også have en kommandostruktur, således at de soldater, der kommer derned, ved, at de får lov til at forsvare sig selv og det job, de er blevet sat til. Det skete så for et år siden, og det har været en succes, tør man vel nok sige, og det har alle også erkendt. Der har været hårde tider, der har været folk, der har måttet sætte deres liv til, og det er al ære værd, at så mange danske soldater har klaret det så utrolig godt, og vi hører så meget positivt om det.

Selvfølgelig skal vi også blive der. Den fred har vi nu fået sikret i fællesskab med alle de lande, som ikke blot er NATO-lande, men også de lande, der er tilsluttet Partnership for Peace, altså også de lande, der ansøger om at blive medlem af NATO, Rusland og Ukraine, og der er sikkert flere, jeg ikke lige husker her. De skal blive i det samarbejde, som er under NATO-kommandostruktur, for ellers fungerer det ikke, og derfor er det en fornøjelse at se, at det også er det, der er tilfældet.

Hvorfor skal de blive der? Kunne man ikke sige: Nåh ja, nu har der været fred i et års tid sådan mere eller mindre i hvert fald, så kunne vi jo bare trække os tilbage. Det kan vi jo ikke, for vi ved alle sammen, som det også er blevet sagt,

at gløderne vil blusse op igen, hvis vi trækker vores folk ud. Så er der ikke nogen til at sige: Hertil og ikke længere. Og så vil der ikke være skabt et forhold, således at de, der har søgt tilflugt bl.a. i Danmark og i Tyskland, og som kommer fra disse områder, tør tage hjem igen. Det er jo også en del af det hele, at flygtningene får mulighed for at tage hjem til et fredeligt land og være med til at genopbygge det.

Noget andet er, at nu skal der laves lokalvalg. Nu skal det civile liv til at fungere, og da er det en fornøjelse at konstatere, at Danmark faktisk står i ledelsen af det, idet vi overtager formandskabet af OSCE her pr. 1. januar. Derfor synes jeg også, at vi i dag bør glæde os lidt over, at vi ikke blot har den militære del, hvor vi ved, at vores folk gør det godt, men at vi også overtager formandskabet for OSCE og er overbevist om, at vores udenrigsminister får det til at fungere godt.

Jeg har blot et enkelt spørgsmål, og det tror jeg må være til forsvarsministeren i så henseende, nu når vi skal sende den nye troppestykke, SFOR, derned. Man siger så fint i beslutningsforslaget, at det her med økonomien klarer vi snildt over forsvarsbudgettet. Jeg vil altså meget gerne have en garanti for, at det ikke betyder, at man skærer yderligere ned i det danske forsvar, for det er jo det, vi ser nu.

Søren Søndergaard (EL):

Præcis som sidste år da vi diskuterede godkendelsen af dansk deltagelse i IFOR-styrken, vil jeg starte med at slå fast, at Enhedslisten selvfølgelig ikke er imod, at danskere gør en aktiv indsats for fred og retfærdighed i det tidligere Jugoslavien. Tværtimod så vil vi også udtrykke respekt for de mange danskere, som også i det seneste år har sat livet på spil for at sikre freden og humanitært hjælpearbejde af mange forskellige afskygninger.

Alligevel kan vi ikke støtte det forslag, B 68, der ligger her om opfølgingsstyrken i Bosnien, og som baggrund for at forstå det, vil jeg godt henlede opmærksomheden på, hvad vi bl.a. sagde, da vi havde debatten sidste år:

»Måske stopper denne indsats den direkte konfrontation mellem krigens parter. Men aftalen kan samtidig meget let komme til at betyde, at vi kommer til at se en opblussen af etniske udrensninger og myrderier. Det internationale samfund har jo accepteret en opdeling efter etniske retningslinjer, og logikken i det er selvfølgelig, at de forskellige parter så vil forsøge

med de midler, som de nu finder hensigtsmæssige og anvendelige, at gøre deres områder etnisk rene.« Og vi fortsatte: »Så kan man stille spørgsmålet: Jamen vil vores soldater ikke forhindre det? Vi bliver nødt til at indrømme, at vores tillid på det plan er meget lille.«

Hvis vi så ser på den periode, som er gået siden, så må vi sige, at vores tillid ikke er blevet væsentlig større. Faktisk har det seneste år jo udvist en lang række af eksempler på etniske udrensninger og etnisk opdeling af det tidligere Bosnien.

Så kunne man måske sige, at det bare er et eller andet, en eller anden socialist fra Enhedslisten står og siger fra det danske Folketings talerstol. Derfor vil jeg f.eks. henvise til, hvad den franske udenrigsminister sagde ifølge Politiken den 26. marts 1996, nemlig at der i Bosnien »ikke længere er tale om en fredsproces, men at den etniske udrensningslogik fortsætter«. Og han fortsatte »at den franske vurdering er, at IFOR-styrkernes vigtigste opgave indtil nu har været at tvangsforflytte dele af befolkningen med henblik på at skabe etnisk homogene enheder«.

Et af de steder, hvor det internationale samfund har været direkte involveret via EU, har været i spørgsmålet om Mostar, fordi dér har man haft en EU-ansvarlig, som har skullet arbejde med Mostar. Derfor er det selvfølgelig også interessant at se hans status, som han fremlagde den 12. marts 1996 i Politiken:

»De europæiske regeringer tog munden rigtig fuld, da de bad mig om fortsat at samarbejde med politichefen i Vest-Mostar, mens han blot så til, mens EU's politifolk satte livet på spil. At hænge en borgmester hørte til de offentlige festligheder i middelalderen. Men nu forventer de europæiske regeringer, at jeg skal fortsætte med at samarbejde med disse folk. Det er lidt for meget, og det er grunden til, at jeg nu siger farvel. Jeg holder afskedsreception den 2. april, hvad enten EU har fundet en afløser eller ej.«

Disse udtalelser var selvfølgelig bare udtalelser. Vi må jo se på praksis, og praksis så vi jo i de serbiske forstæder i Sarajevo. Netop bevarelsen af de serbiske forstæder som en del af det multietniske Sarajevo var helt afgørende for at fastholde mulighederne for på kort sigt at komme et afgørende skridt videre i retning af en multietnisk stat. Desværre må man jo konstatere, at der ikke var megen hjælp at hente fra hverken IFOR eller fra politistyrken. Faktisk så man jo stort set til, mens husene brændte ned

om ørerne på de serbiske indbyggere, som for en stor dels vedkommende jo faktisk ønskede at blive boende.

Senest er der så kommet rapporterne fra den internationale krisegruppe, som jo gjorde sig fortjent til hæder, da den påviste, at der var 103 pct., der havde deltaget i valget i Bosnien.

Der er også kommet en rapport fra Human Rights Watch, og jeg vil citere, hvad de skriver i deres rapport angående den seneste situation. De skriver:

»Ved passivt at se til, mens lokale militærgrupper kontrolleret af Radovan Karadzic fortsat laver etnisk udrensning, terroriserer og torturerer ikke-serbere, brænder huse af, plyndrer folk og opruster en paramilitær styrke, er IFOR med til at opmuntre de lokale magthavere til at optræde deres terror, som er i direkte modstrid med Daytonaftalen.«

Derfor er vores konklusion altså, at vi synes, der var noget galt fra starten, vi synes stadig væk, der er noget galt, og det er ikke vores metode, den, som anvendes i det forslag, der ligger.

Arne Melchior (CD):

CD saluterer med stor tilfredshed forslaget om fortsat deltagelse i opgaverne i Bosnien-Hercegovina. Jeg kan tilslutte mig et flertal af de udmærkede begrundelser, som en række ordførere har givet.

Til hr. Søren Søndergaard vil jeg sige, at uanset berettigelsen af nogle af hans betænkkeligheder, så mener jeg slet ikke, at Danmark har noget andet valg end at deltage. Men vi skal selvfølgelig ikke gøre det på grund af manglende valgfrihed, men vi skal gøre det også af lyst og helhjertet, således som det store flertal i Folketinget ønsker det.

Jeg har ikke kunnet undlade at more mig en lille smule over bemærkningernes IV., hvor der med henvisning til grundlovens § 19, stk. 2, står, at regeringen, i grundloven kaldet Kongen, ikke kan anvende militære magtmidler *mod* nogen fremmed stat. Det er jo glædeligt at konstatere, at det bliver der heller ikke tale om her, selv om det så altså skal passere Folketinget, men det er sandelig *for* nogen, at disse styrker har opereret, og at opfølgingsstyrken skal være til stede.

Jeg husker fra tidligere årtiers forsvars- og militærdebatter argumenter om, at når man har et militær, når man har soldater og våben og fly og krigsskibe og den slags ting, vil generaler og regeringer før eller senere som følge af inertiens

lov også finde, at de må søreme bruge dem. Sådan er nu engang generaler, og sådan er soldater, blev det ofte påstået. Hvor er det glædeligt at se, at det beredskab, vi har til forsvar for vort eget land, også kan gøre nytte andre steder for andre mennesker. CD ser det som en helt naturlig følge af den freds- og sikkerhedspolitik, Danmark står for, at vi deltager i international sammenhæng i løsningen af opgaver af denne her art.

Fru Annette Just var bekymret for, at indsatsen skulle gå ud over Danmarks eget forsvar, som hun udtrykte det. Jeg mener, at den styrke, der skal være i Bosnien-Hercegovina, er en del af det danske forsvar. Det er en del af vores filosofi om at have disse styrker, at de skal kunne indsættes. Det svækker ikke på nogen måde dansk forsvar, jeg vil tværtimod hævde, det styrker dansk forsvar, dansk forsvarsvilje og dansk beredskab. Det støtter og styrker moralsk derved, at styrker, som er blevet trænet, mennesker, som er blevet øvet op, også kan nyttiggøre det, de har lært, og føle den tilfredshed, det naturligt må give at gøre en indsats og gøre praktisk brug af den uddannelse, de har gennemgået.

Samtidig er der sandelig også tale om praktisk nytte. Den træning, man får ved en sådan udstationering, er af en anden og mere uddannende art end selv det bedste kaserne- og øvelsesliv, man i øvrigt kan byde soldater under træning og under vagtopgaver. Jeg føler mig overbevist om, at jeg er i samklang med forsvarrets eget personel, når jeg siger, at dette sandelig ikke er en svækkelse af dansk forsvar og dansk beredskab, men en styrkelse.

Så vil jeg gerne slutte med at bakke op bag de ordførere, der har udtalt respekt for og anerkendelse af den indsats, de danske styrker har udvist hidtil. Vi kan vedtage dette beslutningsforslag med den viden og i fuld tryghed om, at sådan vil det også være fremover.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Hr. Arne Melchior må have misforstået alt, hvad jeg sagde, og det er jeg da frygtelig ked af, for jeg plejer da at tale rimelig klart og tydeligt. Jeg sagde f.eks. en masse pænt om styrkerne, ikke blot dem, der allerede er i Bosnien-Hercegovina, men også dem, der skal derned, og jeg sagde, at det er godt for styrken som sådan og i særdeleshed selvfølgelig for Bosnien-Hercegovina og den civile befolkning.

Men hvor skal pengene komme fra? Det, jeg meget nødt vil se, er, at vi underminerer det danske forsvarsbudget ved at lave nogle elitesoldater, der kan rejse verden rundt, i dette tilfælde – og det kan vi støtte – til Bosnien-Hercegovina. Jeg vil gerne have, at vi bliver ved med at have et troværdigt forsvar af Danmark, så vi kan være troværdige i vores NATO-samarbejde, og det er såmænd på det punkt, jeg mener, der kan sættes et spørgsmålstejn ved beslutningsforslaget. Ellers har jeg ingen problemer med det. Men jeg ønsker ikke, at forsvaret af Danmark bliver sat på vågeblusset, for at vi kan vise noget i det internationale samarbejde.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg taler, hører og opfatter lige så godt som fru Annette Just, og jeg har ikke misforstået noget. Derfor vil jeg gentage, at det af fru Annette Just anmeldte spørgsmålstejn ved, hvorvidt denne styrkes udsendelse svækker og underminerer tilliden til troværdigheden til det danske forsvar, finder jeg ikke berettiget. Derfor vil jeg gerne sætte udråbstegn ved, at jeg betragter denne styrkes udsendelse og kommende indsats som en del af det danske forsvars styrke, og det kan fru Annette Just med den positive indstilling, også hun har til forsvaret, godt erklære sig tilfreds med.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Desværre er jeg nødt til at sige til hr. Arne Melchior: Nej, jeg kan ikke stille mig helt tilfreds med den udlægning. Jeg mener, at de penge, der bliver brugt, når vi sender soldater uden for NATO-området, som tilfældet er her, skal tages enten fra ulandshjælpen eller andre steder, men ikke fra forsvarsbudgettet. Forsvarsbudgettet er beregnet til at opbygge det danske forsvar i NATO-samarbejdet, og det skal ske inden for NATO og i Danmark.

Jeg mener, at de penge bør tages fra et andet sted, og det er ikke helt nyt for hr. Arne Melchior, at det er Fremskridtspartiets mening. Men jeg forstår, at hr. Arne Melchior på CD's vegne er villig til at underminere det danske forsvar på dette område.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Jeg vil godt røbe nogle ting for fru Annette Just, der bør have indflydelse på besvarelsen af

spørgsmålet om, hvor stærkt forsvaret skal være i Danmark osv.

Sovjetunionen brød sammen i 1991. Warszawa-pagten forsvandt samme år, og tilbage er Rusland, som ligger temmelig langt fra Danmark og befinder sig i en umådelig elendig situation, ikke mindst på det militærpolitiske område. Slutresultatet er, som SNU udtalte i den sidste redegørelse, det kom med, at der ikke længere eksisterer nogen trussel mod Danmarks nærområde, og jeg drager derfor den konklusion, at begrundelsen for at opretholde et militær af samme omfang som tidligere i Danmark er faldet væk. Derimod synes jeg ud fra mine præmisser, at det, man gør i Bosnien-Hercegovina, er en overordentlig fornuftig anvendelse af militære styrker og selvfølgelig ingen svækkelse af Danmark og Danmarks forsvar.

Hvis der er en trussel mod Danmark i dag, udgår den fra disse etniske konflikter, alle disse ulmende bål, som vi har visse steder i Europa. Men der er ikke længere tale om, og ingen kan hævde, at der er tale om en trussel fra en bestemt, overmægtig stat mod Danmark, som man kunne hævde tidligere med den begrundelse, at Sovjetunionen og Warszawa-pagten virkelig havde kapaciteten til at gå til angreb. Den eksisterer ikke længere.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg må næsten undskylde, at jeg skal herop én gang til for at sige selvfølgeligheder. Men det lykkedes altså for fru Annette Just, med hvem man dog – i det mindste på forsvarsområdet – normalt kan tale på en tillidsfuld måde, på en uforskammet måde at sige, at hun konstaterede, at CD går ind for en underminering af dansk forsvar. Det er en usandhed, som er fremsat imod bedre vidende.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Ja, helt usandhed er det nu heller ikke. Der står her, at det er til en værdi af ca. 850 mio. kr., og at nettobeløbet med udsendelsen i år anslås at blive 445 mio. kr., og disse penge tages altså af forsvarsbudgettet.

Så kommer hr. Gert Petersen og siger: Jamen der er jo ingen trussel, Sovjetunionen brød sammen i 1991, så nu er der overhovedet ingen trussel mod Danmark. Hr. Gert Petersen ved lige så godt som jeg, at der er uro i Rusland, og at der ikke er styr på de russiske tropper. Der er fak-

tisk overhovedet ingen, der aner, hvem der har kommandoen over dem. Det er et af vore største problemer, og jeg ville ønske, hr. Gert Petersen ville tage en tur derover og snakke med de forsvarspolitiske og udenrigspolitiske ordførere i de baltiske lande og spørge, om de ikke kan se al den uro, der er i Rusland, hvor man kun kan spørge: Hvem er det egentlig, der styrer? Så svarer de alle sammen: Lad os blive medlem af NATO, lad os få den sikkerhedsgaranti, lad os opbygge et forsvar.

Pia Kjærsgaard (DF):

For et år siden sagde Dansk Folkeparti nej til en implementeringsstyrke til det tidligere Jugoslavien, og det nej vil jeg godt gentage med hensyn til dansk deltagelse i en ny opfølgingsstyrke i Eksjugoslavien.

Vi mener fortsat, at Danmark skal have et troværdigt forsvar, som skal udføre det, der er meningen med det danske forsvar, nemlig at forsvare Danmark og være et led i det samarbejde i NATO, vi er forpligtet til. Vi synes fortsat, at denne udsendelse ligger uden for det danske forsvars naturlige opgaver, og vi skal beklage den udvikling, der er fortsat, efter at vi sendte de første danske soldater af sted. Styrken ned-sættes som helhed, men Danmark opretholder stort set sit bidrag, og det skal jeg beklage.

Så kan jeg forstå på den sidste diskussion, at præcis som der står i forslaget, bliver udgifterne afholdt inden for forsvarsbudgettet. Jeg kan kun konkludere, at pengene kun kommer ét sted fra, nemlig fra forsvaret, og efter den debat, jeg har hørt her, må det betyde, at det danske forsvar som sådan falder i styrke. Anderledes kan det jo ikke være. Pengene kommer fra forsvarrets budget. Det står højt og tydeligt i forslaget, og det blev også konklusionen på den seneste debat her fra talerstolen.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen):

Jeg er i den gode situation, at jeg kan takke ordførerne fra Socialdemokratiet, Venstre, Det Konservative Folkeparti, SF, Det Radikale Venstre, Fremskridtspartiet og CD for deres overordentlig store tilslutning til det foreliggende forslag. Kun ordførerne fra Dansk Folkeparti og Enhedslisten har udtalt sig imod det med vidt forskellige begrundelser, men – synes jeg – med lige stor uret.

Hr. Jensby spurgte om det, der er nævnt i bemærkningerne om fleksibilitet. Til det vil jeg sige, at planen er, at de danske styrker udstatio-

neres i det nordlige Bosnien som hidtil. Den samlede styrke i Bosnien vil være langt mindre, og derfor vil der kunne opstå situationer, hvor der med kort varsel vil være brug for et større antal styrker på et bestemt område. Det kan derfor være nødvendigt at flytte militære styrker midlertidigt fra ét område til et andet alt afhængig af udviklingen, og det vil også gælde for de danske styrker. Den øverste militære chef for SFOR må have den nødvendige myndighed til at foretage sådanne fleksible dispositioner.

Hr. Søren Søndergaard rejste spørgsmålet om holdningen til Serbien, som den bl.a. er kommet til udtryk på det nylig afholdte NATO-udenrigsministermøde i Bruxelles. Jeg kan helt bekræfte over for hr. Jensby, at det er vigtigt, at det nu gøres meget klart for magthaverne i Serbien-Montenegro, at det er deres pligt at undlade at gribe ind over for fredelige demonstranter med militære midler.

Hr. Jensby var inde på det synspunkt, at det til syvende og sidst i en række henseender er parterne selv, der har et ansvar, og det er rigtigt. Daytonaftalerne er også bygget sådan op, at parternes ansvar er stort. Det er også hensigten gradvis at pålægge parterne et stadig større ansvar for udviklingen i deres eget land. Vi må se for os, at den internationale indsats skal afvikles. Hensigten med den internationale indsats er netop at gøre områderne selv bærende både politisk og på anden måde.

Hr. Jørgen Estrup stillede spørgsmål om tidshorisonten. Der er ikke i selve forslaget angivet en præcis tidshorisont, og det skyldes, at vi fortsat afventer en beslutning fra Sikkerhedsrådet, men den beslutning, der vil blive truffet af Sikkerhedsrådet, vil med meget stor sikkerhed være, at SFOR får en tidshorisont på 18 måneder. Før vi slutter behandlingen af dette forslag, vil Folketinget kende den præcise tekst fra Sikkerhedsrådets resolution, og derved vil der ikke være nogen tvivl om tidshorisonten.

Til hr. Søren Søndergaard vil jeg sige, at det ikke er nogen stor kunst, men en meget lille kunst at opregne tilfælde, hvor forholdene i det forløbne år, mens IFOR har været i Bosnien, ikke har været perfekte. Der er masser af eksempler på tildragelser i årets løb, som har været uheldige, forbrydelser, der er begået, og overgreb, men det vi kan konstatere, er, at de militære handlinger er ophørt.

Der er ikke længere krig, og den betragtning synes jeg hr. Søren Søndergaard sprang temmelig elegant over, og det synes jeg ikke man kan.

Man kan sagtens påvise, at der har været overgreb, men man er også nødt til at konstatere, at kamphandlingerne er ophørt, og som hr. Gert Petersen rigtigt var inde på det, er det et virkeligt hovedspørgsmål.

Jeg synes, hr. Søren Søndergaard skal være opmærksom på, at den franske udenrigsminister, som han citerede, faktisk er ophavsmanden til hele ideen om sådan en toårig stabiliseringsperiode, som nu iværksættes med en indsats både fortsat på det militære område og også på det civile område.

Hr. Søren Søndergaard rejste spørgsmålet om Mostar. Vi fandt altså en afløser i Mostar, men EU's engagement er nu under afvikling. EU har gjort sin pligt, og Mostar-området vil herefter også være den høje repræsentants ansvar.

Afsluttende endnu en gang tak til ordførerne og lad mig så understrege endnu en gang, som vi har gjort det ved mange debatter her i salen, at det er godt, at den militære side af operationen er forløbet ordentligt, men uden succes på det civile område vil man ikke kunne sige, at den samlede operation har fået et godt forløb. Derfor står og falder fremtiden for Bosnien-Hercegovina med, at den civile indsats i de kommende år lykkes. Der er her lagt et ansvar på den høje repræsentant. Han har fået til opgave at opstille handlingsplaner for den civile indsats i de kommende 2 år, i 2 gange 12 måneder.

Handlingsplanen for 1997 opstiller konkrete forpligtelser for parterne vedrørende bl.a. den regionale stabilisering, menneskerettigheder, samarbejde med krigsforbrydtribunalet, bevægelses- og kommunikationsfrihed, flygtninges og fordrevnes muligheder for tilbagevenden og civile koordinationsstrukturer. Det er vigtigt fortsat at understrege behovet for det internationale engagement.

I centrum i det kommende år vil stå afholdelsen af lokale valg, formentlig engang i juni måned 1997. Fra alle sider betragtes det som en hovedopgave. Det bliver OSCE under dansk formandskab, der skal stå for tilrettelæggelsen, men man må sige, at denne opgave med at gennemføre de lokale valg, som er meget svær, overhovedet ikke ville have en mulighed for at kunne lykkes, hvis ikke der var en fortsat militær tilstedeværelse som SFOR. Det ville ikke kunne lade sig gøre at gennemføre disse komplicerede valg, uden at det blev bakket op af en militær tilstedeværelse.

Til slut vil jeg gerne på regeringens vegne kvittere for den ros, der har været til det danske

mandskab udstationeret under IFOR. Det er en holdning, som vi selvfølgelig i regeringen helt og holdent deler.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg skal fuldstændig bekræfte, at det er en relativt let opgave at nævne utallige eksempler på, at de etniske udrensninger er fortsat i Bosnien. Men det, der sådan set var det afgørende i det indlæg, jeg holdt, var, at nogle af de ting, der var sket, havde vi sådan set forudset, sidste gang vi diskuterede dette, nemlig for 1 år siden.

Hvis vi konkret for 1 år siden fra talerstolen havde sagt, at man ville opleve en situation, hvor de serbiske bydele i Sarajevo først ville blive etnisk rensede af serbiske kriminelle, husene brændt ned, og at, når det var sket, de få, der blev tilbage, ville blive chikaneret af det muslimske regeringspoliti, samtidig med at IFOR var til stede, men ikke greb ind, eller hvis vi havde sagt, at NATO-styrkerne ikke skulle beskytte hjemvendende flygtninge mod at blive pryglet, tror jeg faktisk, at udenrigsministeren ville være gået herop og have sagt, at det da var noget frygtelig propaganda.

Men det er desværre det, der er sket, og man har efterfølgende konstateret, at det ikke er IFOR-styrkernes opgave at beskytte hjemvendende flygtninge, at det ikke er IFOR-styrkernes opgave at forhindre flygtninge i at blive pryglet.

Derfor synes jeg, at vi har en større politisk diskussion tilbage. O.k., vi fik en diskussion om det danske forsvarsbudget, men det løser nok ikke noget problem i Bosnien. Vi får ikke den diskussion her, men vi har den stadig væk til gode.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Det er da fuldkommen rigtigt, når hr. Søren Søndergaard siger, at der er sket mange overgreb og krænkelser bl.a. i Sarajevo, efter at Daytonaftalerne blev indgået og IFOR-styrken ankom. Men de kan da ikke sammenlignes med det, der var sket det forudgående år.

Jeg kan også citere fra hr. Søren Søndergaards tale for 1 år siden:

»Så derfor . . .«, sagde hr. Søren Søndergaard, » . . . kan denne fredsaftale meget let komme til at føre til yderligere etnisk udrensning og opdeling, som vi i øvrigt allerede ser på nuværende tidspunkt.

Så kan man stille spørgsmålet: Jamen vil vore soldater ikke forhindre det? Vi bliver nødt til at indrømme, vores tillid på det plan er meget lille. Man må stille spørgsmålet: Hvad gjorde de hollandske soldater i Srebrenica? Hvad gjorde hele UNPROFOR-systemet i Srebrenica, mens 8.000 mennesker åbent blev slået ihjel? Ja, vi ved, de drak champagne med krigsforbryderen Mladic, men hvad gjorde de ellers?«

Hr. Søren Søndergaards argument for at gå imod dansk deltagelse i IFOR-styrken var, at det kunne komme til noget, som svarede til Srebrenicamassakren. Og det er noget helt, helt andet end de afbrændinger, der skete i Sarajevo.

Min pointe er, at styrken bevirkede, at den slags massakrer forsvandt. Hvis vi vil sammenligne med, hvor mange der blev slået ihjel året forud for IFOR-styrkens ankomst, Daytonaftalens ikrafttræden, og året efter, altså det forløbne år, er det i det forløbne år kun en ubetydelig brøkdel af, hvad det var året forud. Det er altså ikke rigtigt, at de danske og andre soldater ikke har kunnet hindre gentagelser af sådan noget som Srebrenicamassakren og andre afskyelige forbrydelser, for det har de faktisk gjort.

(Kort bemærkning).

Niels Ahlmann-Ohlson (KF):

Med dette beslutningsforslag går Danmark ind på det militære område og gør en mægtig indsats. Vi får en langt større rolle, end vi har haft tidligere, fordi vi kun reducerer antallet af folk ganske lidt i forhold til de øvrige lande.

Ministeren taler i sit beslutningsforslag om, at det også skal sikre den civile udvikling, og derfor vil jeg gerne benytte lejligheden i dag til at opfordre ministeren til at følge det op på den diplomatiske front. Det har jeg gjort ved andre lejligheder, uden at det har gjort noget stort indtryk på ministeren, men var det ikke rimeligt efter 5 års grusom borgerkrig fra Slovenien i nord til helt sydpå, at vi fra dansk side nu sørgede for at formalisere de diplomatiske forbindelser, som jo er i orden, men som alligevel ikke er fulgt op af en tilstedeværelse.

Danmark har mig bekendt ingen ambassade i Slovenien. Danmark har mig bekendt ingen ambassade i Zagreb. Danmark er noget repræsenteret i Bosnien. Udenrigsministeren, der jo fremsætter dette beslutningsforslag i dag, som trækker på forswarets ressourcer, bør i sit eget Udenrigsministerium virkelig gøre, hvad han kan for at fremlægge planer, sådan at vi nu, hvor vi normaliserer, også støtter dem.

Jeg spørger ministeren, om det ikke er den bedste måde, vi virkelig kan støtte de små ny demokratier på.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg vil godt sige til hr. Gert Petersen, at det, som er det afgørende udgangspunkt for Enhedslisten og har været det afgørende udgangspunkt for Enhedslisten hele tiden, har været, om den fred, der blev skabt, var retfærdig. Hvorfor? Fordi kun, hvis der bliver skabt en retfærdig fred, kan man standse en krig ikke i nogle måneder, ikke i nogle år, men for altid. Derfor sagde vi også sidste år:

»Men så skaber aftalen da i det mindste fred, kan man sige. Og da må man tilføje, for nogle måske. Måske stopper denne indsats den direkte konfrontation mellem krigens parter.«

Ja, det forudså vi. Vi forudså, der var den mulighed, og det er vi glade for. Problemet er bare, om vi har fået en retfærdig fred, for ellers bliver vi nødt til at stille spørgsmålet: Hvad kommer der efter en uretfærdig fred? Hvad kommer der om 1 år, hvad kommer der om 2 år, hvad kommer der om 5 år, når de styrker, der bliver sat ind, bliver trukket tilbage? Det er det centrale spørgsmål.

Anden næstformand (Henning Grove):

Det er korte bemærkninger, og det er ét minut.

Søren Søndergaard (EL):

Vi har jo også en anden ordførerrunde. Det er jo dejligt.

Anden næstformand (Henning Grove):

Jamen det kan man så bede om.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (DF):

Hvis udenrigsministeren nu sidder og øver sig lidt, inden han skal på talerstolen, kan det være, han lærer det denne gang.

Dansk Folkeparti vil godt have en bekræftelse fra udenrigsministeren på, at det her uvægerligt må betyde en nedskæring i det danske forsvar. Jeg kan altså ikke læse teksten i det her forslag på anden måde. Jeg synes, det står ret tydeligt, men det ser ikke ud, som om det er gået op for alle ordførere. Jeg hørte, at ministeren blev udfrittet, og derfor vil jeg da selvfølgelig godt have, at ministeren svarer, så det også bliver ført ind i forhandlingerne.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Jeg vil godt sige til hr. Søren Søndergaard, at jeg synes ikke, at den fred, der er etableret i kraft af Daytonaftalerne, er voldsom retfærdig. Jeg sagde selv i mit indlæg, at Daytonaftalerne er dybt præget af selvmodsigelser, men alternativet havde været, at myrderierne var fortsat. Skulle myrderierne have fortsat, lige til man havde fået en forkromet, perfekt, retfærdig fred? Det kunne godt have været langt mere katastrofalt, og så havde det måske i virkeligheden været umuligt at få den ægte retfærdige fred.

Jeg tror, tingene kan udvikle sig gradvis. Nu har man foreløbig fået fred. Nu slår man ikke hinanden ihjel. Man er tvunget til i langt højere grad at tale sammen. Ud af det kan der vokse en fred, som måske ikke er perfekt.

Jeg ved egentlig heller ikke, om freden efter Anden Verdenskrig var perfekt. I øjeblikket er der lige indgået en aftale mellem Tjekkiet og Tyskland, hvor Tjekkiet må undskylde, at det fordrev 2,5 mio. tyskere. Det var jo ikke helt retfærdigt, for det var langt fra dem alle, der havde været nazister eller på nazismens side, men sådan gik det altså. Alligevel blev freden altså temmelig stabil, om jeg så må sige.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen):

Jeg synes, man uden videre kan konstatere, at havde det stået til hr. Søren Søndergaard, var der ikke blevet sat en styrke ind, og så var krigen ikke standset. Så langt må hr. Søren Søndergaard følge os andre. Det er en helt klar konstatering. Havde det stået til hr. Søren Søndergaard og Enhedslisten, så ville IFOR-styrken ikke være blevet sat ind.

Og så må fru Pia Kjærsgaard have mig undskyldt. Det er særlig svært for mig at vænne mig til, at fru Pia Kjærsgaard ikke repræsenterer Fremskridtspartiet, da vi jo har været modkandidater i Middelfartkredsen, hvor fru Pia Kjærsgaard har repræsenteret Fremskridtspartiet. Det er lidt svært at vænne sig til det, men jeg skal nok gøre mig umage.

Lad mig så sige til hr. Niels Ahlmann-Ohlsen, at i Udenrigsministeriet følger vi hele tiden nøje, hvorledes vi bedst kan anvende de ressourcer, som Folketinget stiller til vores rådighed.

Forsvarsministeren (Hans Hækkerup):

Fru Pia Kjærsgaard havde et spørgsmål vedrørende forsvarsbudgettet, og jeg skal da gerne kaste klarhed over det.

Det er således, at der i det forlig, der er indgået, er afsat 530 mio. kr. netto om året til international virksomhed, og det er selvfølgelig inden for den ramme, det beløb, der er tale om her, tages.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg synes, hr. Gert Petersen og hr. Helveg Petersen sagde to ting, som går lidt i samme retning. Altså hr. Gert Petersen stiller spørgsmålet: Skulle man have ventet på en forkromet fred? Og udenrigsministeren siger: Hvis det havde stået til Enhedslisten, ville krigen ikke være blevet standset; den ville bare være fortsat.

Men det er jo dér, der er den fundamentale uenighed, om den eneste måde at operere på i forhold til konflikten i det tidligere Jugoslavien var indsættelse af militær magt. Og dér må jeg indrømme, at dér synes vi altså, at det, som måske har virket noget teoretisk, når vi sagde: at satse på de multietniske kræfter, at støtte demokratiske kræfter, jo faktisk er noget, som her på det sidste har vist sig at være en realitet forstået på den måde, at der er store folkelige bevægelser, som støttet bl.a. fra udlandet er i stand til at gå på gaden og tvinge nogle resultater igennem.

I slutningen af november var det 100.000 mennesker, der var på gaden i Zagreb i protest mod lukningen af Radio 101. For nylig og stadig væk ser vi de meget store og flotte manifestationer i Beograd.

Derfor har det jo ikke været et spørgsmål om, at Enhedslisten har ønsket, at krigen skulle fortsætte. Det har været et spørgsmål om, at Enhedslisten har haft en anden opfattelse af, hvordan den krig kunne standses, og hvordan man på en bedre måde kunne få en retfærdig fred.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Forsvarsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden

Anden næstformand (Henning Grove):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlemmer af Folketinget Niels Jørgen Langkilde (KF), Lene Espersen (KF), Jens Jørgensen (KF), Eva Møller (KF), Gitte Seeberg (KF), Peter Hansen-Nord (V), Hans Christian Schmidt (V), Hanne Severinsen (V), Bodil Thrane (V), Henning Urup (V), Jens Vibjerg (V), Aage Brusgaard (FP) og Kristian Thulesen Dahl (DF) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om regulering af skarvbestanden.

(Beslutningsforslag nr. B 80).

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 12. december 1996, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 17.04
